

Eİk.Y.Müh. Arif CEYLAN'IN MESLEKİ DENEYİM BİLDİRİMİ

DENEYİM YERİ : Bursa Cengiz Motorlar Fabrikası

DENEYİM TARİHİ : 1982

ÖZET : Hat başı sigortalı ayırıcısında O.G. sigortalarının atması ve nedeninin bulunarak arızanın giderilmesi.

GENEL DURUM :

1980'li yıllarda Bursa Görükle'de kurulu Cengiz Motorlar Fabrikası elektrik motoru üretmektedir. Bu fabrika ürettiği motorlara o tarihte EMO kalite belgesi alan tesislerden biridir.

Fabrika haftanın 6 günü çalışıp 1 gün (Pazar günü) tatil yapmaktadır. İşçiler Pazartesi sabah 08:00'de iş başı yapmakta, kazan dairesini ve diğer motorları devreye almaktadırlar. Tam bu esnada elektrik kesilmekte ve fabrika elektriksiz kalmaktadır.

Fabrika yetkilileri beni aramakta bana elektriklerinin kesik olduğunu bildirmektedirler. Bende Türkiye Elektrik Kurumundan elektriğin kesilip kesilmediğini araştırdığımda Türkiye Elektrik Kurumundan bu fabrikaya enerji taşıyan enerji nakil hatlarının normal olduğunu herhangi bir kesintinin olmadığını bildirmektedirler.

Fabrikanın beslediği bütün O.G. tesislerini kontrol ettiğimizde hat başı sigortalı ayırıcısının O.G. sigortasının attığı tespit edildi. Ve elektrik ustası gönderilerek uygun akımda sigorta takıldı fabrika saat 11:00 civarında enerjilendirildi. Bir hafta sonra Pazartesi saat 08:00'da aynı olay meydana geldi. Aynı işlemleri tekrarlandı. Devam eden 3. haftada'da Pazartesi saat 08:00'da aynı olay meydana geldi. Aynı olay 3'üncü kez meydana gelince düşünmeye başladık ve bu olayın çözülmesi gerektiği düşüncesi ile bizzat kendim fabrikaya giderek, arızanın kritiğini bir kez daha yaptık. Hep aynı gün aynı saatte arızanın olması fabrikanın çalışmaya başladığı saate rastlaması bizi bir kez daha düşünmeye sevk etti.

Ben hafızamı yokladım Üniversitede okurken "Tesis Hocamız Sn. Mustafa BAYRAM bey'in anlattığı deneyimi aklıma geldi. Olay aynen şöyle gelişmiş, Şanlı Urfa'nın Birecik İlçesinde Ramazan ayında akşam iftar vakti top patladığı anda elektriklerin kesildiği ve bu kesintinin birkaç gün üst üste aynı saatte olduğu görülmüştür. Halk bu işin kasıtlı yapılabileceği kanaatine varmıştır. Halbuki durum incelendiğinde hiç de öyle olmadığı anlaşılmıştır. Topun atıldığı yer trafo merkezinin yanındaymış ve trafoya enerji taşıyan direğe' de akşam üzeri kuşlar tünemekte imiş. Top patlayınca kuşların uçuşması

ve kanatlarının birbirine yaklaşması faz arası kısa devreye neden olmaktadır. Elektrik kesilmeleri bu nedenle olmaktadır."

Birecik olayı bu fabrikada da böyle bir olayın olabileceği düşüncesini hakim kıldı.

Fabrikanın Müşaviri ile birlikte hat boyunda yürümeye başladık, fabrikanın tam arkasına rastlayan ağaçlıkta fabrikaya ait durdurucu direğin dibine geldiğimizde bir sürü karga ölüsüne rastladık. Yaptığımız incelemede Birecik'te yaşanan olayın bir benzeri burada yaşanmaktaydı.

Kargalar bu direğe tünüyorlardı Pazartesi sabahları fabrika çalışmaya başlayınca gürültü nedeni ile uçuşuyorlardı uçuşurken kanatlarını açmaları nedeni ile faz toprak kısa devresi meydana getirmektedirler ve hat başı direğindeki O.G. sigortasını atmasına neden olmaktadır.ÇÖZÜM: Kargaların tünediği direkte mesnet izolatorün demiri ekleyerek uzatıldı. Direğe tüneyen Kargaların faz teline yaklaşması önlendi. Ayırıcı gergi takımlarına birer adet izolator ilave edilerek gergi takımlarındaki yakınlıkta önlendi.

Bu işlemden sonra bu fabrikada böyle bir olay yaşanmadı. Ancak bir çok yerde bu tip olaylar yaşanmaya devam edilmektedir. 05.04.2002